

Razposeljenje prvih ljudi

v slavjanskim obziru.

(Dalje.)

Naj starji zemljopisci pišejo, da reka Tanais (Don) iz Ripatskih gor izvira, in da so Argonavtski mornarji, proti vodi se peljaje, prej da so v Baltiško morje došli, skoz Ripatske gore se predirati mogli, katerih senca jih je na dolgim poti obdajala. Don pa v Valdajskih planinah (Waldayplateau) na Ruskim svoje vrele ima. Po tem takim so se leté planine s svojimi raztegljinami Volhonskimi gorami že v starodavnosti Ripatske gore imenovali, in še pred ko na Českim se je na Ruskim od Ripatoviga zaroda goram imé Ripat dajalo.

Pervi Ripat ali Hribat, Hrebet, od kteriga se je v starodavnosti to imé na druge slavjanske gore doneslo, to je, izidna gora vsih slavjanskih ljudstev Ripatoviga zaroda, pa nikjer drugej ležati ne more, kakor v Kavkažkim pogorji. Leto pogorje se od svojiga osredka v treh ramah razteguje; eno proti izhodu, drugo proti severju in tretje proti zapadu molí. Zapadna rama Kavkažkih gor, ktera se na izhodnji strani črniga morja do ustja reke Kubana raztega, se je v starodavnosti „Montes Coraxici“ Goraški ali Gorski hribi imenovala, in Kolk na severni strani od Soromadije delila. V njem se gora Albrus, Albors ali Bors povzdiga, in svoj verh ravno tako visoko kot Hararat k nebu steguje. Letó goro spisatelj Plutarhu pripisane knjige: „Od rek“ Ripantes imenuje, ona bi znala po tem Hrib vsih hribov slavjanskih ljudstev Ripatoviga zaroda biti.

Poglejte kaj spisatelj, ki je ravno zdaj imenovan, od te gore pravi. On nam je iz tretjih bukev Kleantove Theomachie staro Kolško pravlico spisal. Po tem ko pripoveduje, kako je reka dežele Kolka od merzliga kraja popred pod iménam Arkturos znana bila, po tem pa od Solncoviga sina Fazeja, ki se je v njo stermoglavil, imé Fazis dobila, tako dalje piše: Blizo te reke se vzdiguje Kavkaz, in tega so ljudje v poprejšnjih časih Borejevo posteljo imenovali, zato ker je Borea iz ljubezni do Klorice, Arkturove hčere, svojo ljubico vgrabil, jo na en verh „Ripantes“ imenovan, odpeljal, in ž njo tam Hirpaga rodil, kateri je za Henioham vlado prevzel. Zato je ta gora Borejeva postelja imenovana bila, pozneje pa Kavkaz po imenu pastirja, kteriga je po gorostazni vojski bežeči Zatorn umoril, da bi iz njegovih čev in oserčja prihodnost zvedil. Ko je pa Zatornov sin Jova zmagal in očeta v Tartar pogreznil, je goro po pastirji imenoval, ter Prometeja sina gorostaza Japeta na njo priklenil. Po tem basnoslovskim Boreu, po kterim je gora Kavkaz imé „Borejeve postelje“ dobila, so Greki in Latini Ripatske in Uralske Goralske gore, ki unkraj Kavkaza leže, Montes Hyperboreos, to je, gore unkraj Borea ležeče ali Nadborjanske gore, in ljudstva, ki so se unkraj teh gorá naselile, Hyperboreos, to je, ljudstva unkraj Borea stanujoče ali Nadborjane imenovali. Tudi vetru, ki od tistih krajev prihaja, so stari Greki in Slavjani imé boreas, burja dali.

(Konec sledí.)

Še en dopis g. Pirca iz Amerike.

Ko je g. Pirc več svojih prijatlov in nekdanjih šolskih tovaršev v „Novicah“ bral, da so kot predsedniki kmetijskih podružnic na pravim mestu, zraven svojih višjih cerkvenih služb tudi scer domovini koristiti, je nekterim teh gospodov iz Amerike dopisal, in veselí nas, da nam ti gospodje te dopise za „Novice“ pošl-

ljajo, ker vsaktero Pircovo pismo zapopade mnogo rečí, ki bravec mikajo zvediti. Tako so nam tudi gosp. tehant Krivic v Gorjah od g. Pirca prejeti dopis prijazno poslali, iz kteriga z veseljem povzamemo, kar posebniga zapopade.

Tudi v dopisu na g. tehanta razodene g. Pirc narpoprej svoje serčno veselje, da so g. tehant predsednik kmetijske podružnice, na kterim mestu zamorejo s svojimi odborniki veliko storiti v povzdigo kmetijstva na ti gorenski strani. Po tem začne g. Pirc sosebno sadjorejo priporočati, da bi se po pridnim branju in zvestim ravnanju po naukih „Krajnskiga vertnarja“ gorenska stran v vertni raj spremenila, kteriga, če mu Bog še kakih 10 let doživetí da, enkrat obiskati želí. Na dalje tudi v tem pismu g. misionar ponoví, kako srečniga se čuti v svojim imenitnim poklicu med divjimi Indiani. Lani je 2 lepi novi cerkvi iz lesa napravil in to poletje misli zopet dve. „Ni se mi še po Krajnskim kolcalo“ — piše g. Pirc po slovensko, in čeravno že veliko veliko lét v Ameriki, se je vunder iz Novic sedanjiga pravopisa gladko navadil, kteriga poprej ni poznal — „tudi se moje serce še ni kesalo, de sim rojake zapustil in zgubljenih ovčic v daljne pušave iskat šel. Saj sim si na boljším kot per vas, iz pomendbe k pravimu delu prišel. Tam sim lesene divjake cepil, trebil in oskerboval, tukaj pa mesene divjake po gojzdih išem, cepim in žlahnim, perlivam in oskerbujem, — Gospod pa obilno rast da, de mi dobri sad prinesó. Ker bom kmalo od svojiga škofa 1 ali 2 duhovna pomočnika dobil — pravi na dalje — bom zamogel tudi za kmetijstvo kaj več storiti kakor dosedaj. Vunder moji Indiani, ki so iz sirovih divjakov in nomadnih lovcov kristjani postali in se vdružinili, niso ravno več popolnoma nevedni v kmetijstvu, zakaj po keršanskim nauku sim jih vselej k delu in kmetijstvu opominjal. Začeli smo s krompirjem in turšico, z repo, korenjem i. t. d. in kmalo so več pridelali, kakor so za živež potrebovali. Žita pa še sploh nisim mogel vpeljati, zato ker tukaj še mlinov nimamo. Le nekaj maliga ovsá in reží pridelujem za svojiga konjiča in kuretino. Ko bi bili pa Vi, gosp. tehant, pri prvi žetvi ovsá pričujoči bili, gotovo bi se bili iz serca smejali, vidši, kako so se moji Indiani pri tem obnašali. Vsi možki moje velike vasí so se vstopili z menoj vred okoli njive — vsi skupej pa smo imeli le en serp. Ko začnem jez prav ročno in hitro oves žeti, je postal smeh, krik in veselo vpitje, da ni popisati. Po tem podám vsacimu po versti serp, in mu velím: naj poskusi. Ali komaj je nekterikrat s serpam mahnil, ga mi je že s kervavimi persti nazaj vergel; — po tem vzame vsak svoj pipec iz žepa, in vsi začno ž njim oves žeti — se vé da sim jez sam pol njive s serpam poprej požel, kakor uni drugo polovico z nožem. Mlatili so ga pa na naši lepi trati veliko boljši, kakor sim mislil. Ravno taka, kakor s serpam, je bila prva poskušnja tudi s kosó. Sicer so si moji Indiani že veliko goveje živine, konj in prešičev priredili; vsa živina se mora brez hlevov in strežbe pozimi in poleti v gojzdih sama preživiti; krav ne molzejo.“

„Tako je kmetijstvo pri naših Indianih v Ameriki. Ali vsa druga je v omikanih krajih severne Amerike, kar ravno očitno kaže veliki razloček med divjimi in omikanimi narodi. Na milione in milione je prišlo iz Angleškiga, Nemškiga in Francoskiga zvedenih kmetovavcov v te dežele, ki sekajo divje gojzde in si les pripravljajo za lepe mesta in vasí. Ti obdelujejo rodovitno zemljo, da je veselje, in živinoreja se povzdiguje od leta do leta na mastnih senožetih. Mnogo kmetijskih in obertnijskih družb, in vsakolétne očitne razstave nar lepših pridelkov in izdelkov povzdigujejo kmetijstvo in rokodelstvo. V velkih mestih se snide več-

krat po 10 do 20.000 nar bolj zvedenih kmetovavcov, rokodelcov in fabrikantov s svojimi pridelki in umetnimi znajdbami, in se posvetujejo in podučujejo — zraven tega pa razstavljeno blago, med katerim so tudi posebne pleména živine, prodajajo. Tako je bil v jesenski razstavi en poseben kitajsk petelin za 36 tolarjev, in enolétna telica, 4 cente teška Devonširska pleména za 500 tolarjev nekimu živinorejcu prodana. Zraven tega časopisov, železnic in parabrodov ne manjka, kar vse pripomore k naglim razglasenju nagli vožni in prodaji i. t. d.

„Storite tudi na Krajskim, kar koli morete, v pe-
vzdigo kmetijstva in blagor domovine.“

„Serčno se priporočim i. t. d. i. t. d.“

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Gradca. U nedeljo 15. junja opoldne so naši Grački rodoljubi drugo slavjansko besedo napravili, ki se je zopet prav dobro obnesla. Drugo pot jo bomo nadalje popisali.

Xp. Iz Celja. Druga porotna sodba je bila zoper Antona Hrastnika, 30 let stariga čevljarja iz Št. Ivana pri Ptujim, ki je bil obdolžen, da je poslopje kmeta J. Tementa zažgal, kteriga pogór s žitam in živino vred je na 1961 gold. cenjen bil. Sam je v pravi satanski radosti obstal, da je to pohištvo iz jeze in maševanja zažgal, ker je pri imenovanim kmetu njegova ljubica služila, ki mu je ljubezin odpovedala — za to se je zarotel njeno oblačilo sožgati! Eno-glasno „kriv“ spoznan, je bil za 7 let v teško jo-čo obsojen. Ta sodba, ktere predsednik je bil gosp. Rak, je bila mešanica nemškiga in slovenskiga jezika, zato ker je zatoženec le čisto malo nemškiga razumel, še manj pa govoriti znal. — Tretja sodba je bila zoper Re-zo Rotarjevo, 31 let staro hčer nekiga kajzarja iz Pahorja pri Pulskači, ki je bila obdolžena, da je pred sodbo krivo pričala. Obstala je, da je prisiljena po svojim ljubljencu, ki jo je za ženo vzeti obljubil, zares krivico govorila, vendar je, ko je vidila, da ne bo iz ženitve nič, sama k sodii prišla in je vse obstala, rekoč, da s tem ni hotla nikomur kaj kriviga storiti. Gosp. asesor Hochberg je zapeljano dekle krepko zagovarjal, da je bila le premotena in da, čeravno je krivo govorila, vendar ni krivo prisegla, tedaj ni hudodelstva krive prisege dopernesla. Eno-glasno je bila „nekriva“ spoznana in izpušena. Predsednik te obravnave, ki je bila po tolmaču v sloven-skim jeziku, je bil g. Kopper, ki se je prav dobro vedel. — Četerta porota je bila zoper Luka Nimiv-šeka, dosluženiga vojaka, 51 let stariga moža, ob-dolženiga požiga, kteriga škoda je bila na 400 gld. cenjena. Zažgal je poslopje nekiga kmeta, v kteriga hčer je bil zaljubljen in ki mu jo je tudi v zakon ob-ljubil. Med tem pa ko je Luka vojak bil, se je omo-žila njegova ljubica z enim drugim, ker ji je stari lju-bljenc tudi že prestar bil in ne lepiga zadržanja. Tajil je obdolženc od konca do kraja vse, in se tako gladko zagovarjal, da se je vse čudilo nad njegovim govoram in obnašanjem; svojo nedolžnost je večkrat poterdil s sledečimi besedami: „jaz sim pod milim nebom ino rumenim solncem nedolžen“. Ali „milo nebo in rumeno solnce“ mu ni nič pomagalo, ker je vse zo-per njega govorilo, da se je res tega hudodelstva v-krivičil — porotniki so ga kriviga spoznali in obso-jen je bil v težko ječo na 6 let. Cela obravnava je bila po tolmaču v slovenskim jeziku, predsednik je bil g. Kopper, ki je na koncu obravnave celo prigodbo samo v slovenskim jeziku povzel in izverstno v njem govoril.

Novičar iz Krajskiga.

Iz Ljubljane. V Ljubljanskim nemškim časopisu beremo, da želi maršal Radecki grad pod Tur-nam v Ljubljani kupiti, in da je deželnim stanovam, kterih lastnina je ta grad, 60.000 fl. za-nj ponudil; slavni starček misli večkrat tukaj stanovati in v gojzdu za gradam lep gaj napraviti. Ker se je nadjati, da bi blagi maršal ne zaperl poti na nar prijetniši Lju-bljansko sprehajališe na Cvetliški potok (Rosenbach) memo tega gradú, bi se utegnila ta cela okolica po tem takim še veliko prijetniši spremeniti. — Predlog mestniga odbora: naj bi bil prihodnjč vsak teržni dan v Ljubljani tudi somenj za govejo živino, je pretekli teden deželno poglavarstvo poterdilo in ukazalo, naj kantonske poglavarstva po celi deželi na-pravo teh novih živinskih tergov v Ljubljani razglasé. Kdaj bo začetek teh somnje, je magistrat že na znanje dal. — Slavni profesor malanja na Dunajski aka-demii g. Steinfeld je prišel po pripomoči ministerstva pretekli teden s 7 svojih učencov v Ljubljano in se je od tod v Bled in Bohin podal, ondi podobne krasnih kra-jev „rajkse Gorenske okolice“ pričo svojih učencov risat in jih učit, kako se narava v podobah posnema. Slišali smo, da misli potem en teden v Zalogu pod Ljubljano ostati. Pogostama so jeli umetniki v našo gorensko stran zahajati in lepe kraje te gorenske strani, ktera se za-more po pravici z nar lepšimi kraji Evrope meriti, v podobah risati in tako še vse premalo znani „rajski kraj“ svetu naznaniti. Nadjamo se, da se bodo povsod taki možje z veliko prijaznostjo sprejemali! Toplice se zidajo, in, kakor se sliši, jih bo njih sedanji vlast-nik, c. k. pošte vodja, g. Hofman krasno napravil. Le od prenarredbe in poprave ceste skozi Mlin ni še zmiraj nič slišati, ktera je zares pavova noga tega lepiga kraja. Tu se očitno kaže, da se tudi majhine reči ne store, kjer eden sém, drug tjé vleče, in poterdi se slavenski pregovor: „Sloga jači, nesloga tlači“.

Iz Leskovca pri Kerškim 17. junija. Ljube Novice! zopet vam moram žalostno prigodbo oznaniti. 15. t. m. o nedeljo (našv. Vida dan) ob dveh popoldne, je več sosesk Leskovške fare pri Kerškim ve-ljka nesreča zadela; nič manjši kot je lani osoraj na Štajarski strani okrog Brešč, Vidma in Rajhenberga bila. V 8 vaséh na polji, ki štejejo po 30, 40 in tudi čez 50 hiš, je ubogim kmetam, ki so že dozdej veliko pomanjkanje terpeli, in so že teško noviga kruha pričakovali, neusmiljena toča vse njih žitno polje do čistiga pokončala. Med strašnim pišam je tako debela kot golobje jajca vse njih njive pobelila, ki se je še drugo jutro na polji vidila. Res, lepo je stalo žito, nadjali so se čez dva ali tri dni ječmen žeti, sedaj pa je vse njih upanje pri kraju, ker eni še kositi nimajo kaj, — ne pozna se kje sta ječmen ali pšenica stala. Uboge reve, zmed kterih so se že eni letašnje léto čez 50 gold. za žito zadolžili, zdaj grozno zdihujejo in milo jokajo, da se Bogu užali! Predragi domorodci! ktere je božja milost s premoženjem oblagodarila, in kteri ste že večkrat o takošni sili revnim s svojo milošno na po-moč prišli, usmilite se tudi teh revežev. Pre-serčno Vas v iménu njih prosim: pošlite vsaki po svoji zmožnosti milodare tukajšnji duhovšini v Leskovc, da bomo zamogli vsaj tistim, ki že lakote omaguje-jo, kruha kupiti; gotovo vam bo Bog stoterno popla-čal! *).

Jožef Orešnik, kaplan.

*) Kterimu dobrotniku je bolj pri roki, ubogim nesrečnikom namenjeni milodar vredništvu Novic izročiti, naj nam ga pošlje; radi ga bomo berž odrajtali in gotovi prejem v »Novicah« naznanili.